

عنوان فر آیند:

آمیختگی شعر و حدیث در تدریس علوم پزشکی

مجری فر آیند:

کاظم مسکنی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

مقدمه:

شعر و شاعری برای خود عالمی دارد؛ دنیایی سراسر تخیل و لطافت. مقوله شعر آنقدر جذابیت دارد که همواره نسبت به آن نگاه کارکردی هم وجود داشته است. شعر علاوه بر زیبایی‌های ذاتی‌ای که دارد دارای چنین محاسنی هم هست و به همین دلیل همواره به آن به عنوان ابزاری که می‌تواند به کمک دیگر علوم هم بشتابد، نگاه شده است. حتی مدتی است که برخی از شاعران و اهل ذوق به منظوم کردن ترجمه‌های قرآن کریم روی آورده‌اند. اهمیت نقش شعر در تفهیم اصول عرفان نظری از دیرگاه پدیده‌ای پذیرفته شده بوده است. حدیقه الحقیقه سنایی، منطق الطیر عطار، و گلشن راز شبستری را باید نمونه‌های موفقیت آمیز این همیاری شعر و تصوف در اشاعه مفاهیم کلیدی اندیشه‌های عرفانی دانست. اما قابل تأمل است که سه اثر نام برده، و بسیاری آثار مشابه دیگر، همه در چند نکته اساسی شریکند. همه در فرم مثنوی سروده شده‌اند که ساختاری مناسبتر برای توضیح و تفهیم و در نتیجه تدریس دارد تا بیان غنایی عواطف درونی که بیشتر حیرت برانگیز است تاحیرت زدا. افزون بر این، در آنها آنچه می‌بایست مورد تفهیم و تدریس قرارگیرد بر زیبایی و ساخت کلام ارجحیت کامل دارد. به زبان دیگر، آنچه تعمداً در معرض دید قرار می‌گیرد زبان شعری نیست برخلاف غزل‌های حافظ که در آن بیان هنرمندانه همیشه در دیدگاه خواننده نگاه داشته می‌شود. در این آثار ظرائف زبانی در پس اهداف اخلاقی-عرفانی پنهان می‌شوند و اگر خودی نشان بدهند برای بهتر تحقق بخشیدن به آن هدفهاست.

اهداف فرآیند:

- ۱- تفهیم سهل تر موضوع
- ۲- ایجاد جاذبه در جهت تمرکز فراگیر
- ۳- آشنایی بیشتر فراگیر با فرهنگ جامعه

آماده سازی فرآیند:

- ۱- برخورد علمی محض با موضوعات پزشکی جو یکنواخت و گاه دلهره آوری که ناشی از سختی موضوعات است ایجاد می نماید که تلطیف این فضا لازم به نظر می رسد
- ۲- در قرن چهارم و پنجم هجری اکثر معلمها دروس خود را با استفاده از شعر تدریس می کردند؛ حتی پزشکها مانند حکیم میسری نیز دارو و درمان خود را از طریق شعر و وزن به بیمار تجویز می کردند. در برخی مواقع صرف و نحو دان‌هایی همچون <ابن مالک> در <الفیه> برای راحتی کار خود و مخاطبان‌شان به وزن متوسل می شدند
- ۳- حدیث نیز در باور دینی ما ایرانیان جایگاهی بس رفیع دارد که اگر به مصداق و بجا از آن بهره گرفته شود مفاهیم را با روح فرد آمیخته خواهد کرد

ساختار روش مند فرآیند:

متناسب با موضوعات علمی از اشعار مرتبط شاعران نامدار و ضرب المثل ها و احادیث مرتبط بهره گرفته می شود. مشاهدات شخصی نگارنده حاکی از آن است که دانشجویان در لابلای مطالب علمی خود اشعار و احادیث ارائه شده حین توضیحات را نیز یاد داشت می نمایند.

نتایج مهم فرآیند:

- ۱- با نظر سنجی از دانشجویان در پایان هر جلسه دانشجویان با اظهار رضایت از خروج از یکنواختی تدریس معتقد هستند که این شیوه به جایگزینی مطالب در ذهن و کاربردی شدن آن کمک میکند
  - ۲- حضور دانشجو در کلاس توام با نشاط و دقت است
  - ۳- نتایج آزمون گروه های مورد تدریس با این روش بهتر از گروههایی است که بدون این مداخله ارائه شده است
- ابتدا این روش را در ارائه درس بهداشت دانش آموزان پیاده با توجه به رضایت حاصل از نتایج به سایر دروس نیز تعمیم دادم

تو خوشنود باشی و ما رستگار

خدایا چنان کن سر انجام کار